

principima, s profesionalnim zborom koji nije hladno profesionalan nego i zaljubljen u ono što pjeva — sa zborom latinskoga tipa i s Bartolucciem, nije mogao izostati uspjeh.

Repertoar koncerata bio je, rekli smo, Palestrinina glazba, a u dodacima i Bartolucci. Po sudu talijanskih kritičara, na kraju nije uopće bilo jasno, što publiku više oduševljava, da li Palestrinina ili Bartolucci. Netko reče: »Ta, u Palestrini i Bartolucci teče ista glazbena krv, modalnost, s tom razlikom što je Palestrina odjeven u glazbeni izričaj šesnaestog stoljeća, a Bartolucci dvadesetoga.

Tko malo bolje pozna Palestrininu glazbu, vidjevši program koji je izvođen po SSSR, priznat će da je Bartolucci izabrao Palestrinina najbolja djela, Palestrinu iz »Cantica canticorum«, tu poeziju i bez glazbe, tu uglazbljenu glazbu. Dosta je sjetiti se samo »Vox dilexi«, »Vulnerasti cor meum« ili »Tota pulchra«. »Svoju misu *Papae Marcelli*, vjerojatno u tako jednoj dotjeranoj izvedbi (pišu talijanski kritičari), Palestrina nije mogao ni zamisliti. *Amen* iz *Creda* u toj misi, u Bartoluccijevoj izvedbi, kao da izrasta iz mora da bi se pretvorio u planinu, u Himalaju. Vjerujem da onaj tko to tako dirigira, tako pjeva i to sluša, ima osjećaj da sam raste, da se osjeća gordo, osjeća se ponosan što je čovjek i što je kršćanin«.

Čuo se u najjeminentnijim sovjetskim dvoranama ovom zgodom i onaj produhovljeni »Stabat Mater« i »Cantate Domino« i »Terra tremuit«. Kad su nakon

nekoliko dodataka, već zanosom iscrpljeni pjevači, još otpjevali Bartoluccijev »Crux fidelis« za solistu i zbor, piše Enrico Cavalotti, prolomio se pljesak kao grmljavina na Sionu. A ja bih nadodao: »Sto bi onda radili da su čuli još i neke druge, kao »Puer natus«, za solistu, soliste i zbor?«

Bartolucci je mnogo skladao; među ostalim i više oratorija. Neki su mu izvedeni u Italiji, neki izvan Italije, uvijek s velikim uspjehom. Preprošle godine (1976.) sâm je dirigirao svoj »Ascensionis« u Meksiku. U posljednje vrijeme, kako je talijanska televizija prilično ljevičarska, Bartolucci su obećavali izvođenje oratorija »Ascensionis«, ali do toga nikad nije došlo. No, nakon ovoga trumfa po Sovjetskom Savezu, uprava akademije »Santa Cecilia«, na molbu i pritisak zborra i orkestra, prihvatila je izvođenje toga Bartoluccijeva oratorija, koji će na sam i dirigirati. U rimskim glazbenim krugovima vlada veliko zanimanje za tu izvedbu.

Šteta je što Bartoluccijevi koncerti po Sovjetskom Savezu nisu snimani. Na sovjetskoj i talijanskoj televiziji bila je o tome samo vijest s malim glazbenim insertom.

Osim što je zbor pod Bartoluccijevim vodstvom izvrsno pjevao, ovako veliki uspjeh pripisuje se i jednom velikom zanimanju za prave umjetničke, duhovne i religiozne vrednote koje se u posljednje vrijeme očituje, osobito kod mladosti u Sovjetskom Savezu, o čemu se u svijetu mnogo govori.

Erich Arndt i njegov koncert u New Yorku

Petar Zdravko Blajić

U došašću prošle godine, u Rimu u crkvi sv. Ignacija, svakog ponedjeljka i četvrtka održavao je koncerte najpoznatiji talijanski orguljaš Fernando Germani. Izvodio je cijeli orguljski opus J. S. Bacha. Ovo je već drugi put u zadnjih deset godina da isti organizator (talijansko Ministarstvo prosvjete) i isti orguljaš (F. Germani) nude rimskoj publici cjelokupni opus za orgulje J. S. Bacha. Koncerti su bili izvrsno posjećeni većinom od mladih slušatelja.

Germani je u podmakloj dobi. Među najširoom publikom ljubitelja orguljske glazbe njegovo je ime najpoznatije. S pravom. Kažu, ipak, da je Germanijeva zvijezda (iako zasad jedva primjetljivo) ipak počela gubiti svoj sjaj. No pojavljuje se novo ime. Riječ je o prvom orguljašu sv. Petra u Rimu, profesoru orgulja na Papinomu institutu za crkvenu glazbu i glazbenoj akademiji u Rimu (*Santa Cecilia*), dugogodišnjem glasovirskom koncertnom majstoru ERICHU ARNDTU.

Mo. Arndt je rođen 1923. u Berlinu od oca Nijemca i majke Talijanke. Za vrijeme prošlog rata doselili su se u Rim i tu ostali. Arndt je glazbene studije započeo u ranom djetinjstvu. U Breslau je učio glasovir,

violinu i kompoziciju pod vodstvom poznatog Ernst-Augusta Voelkela. U Italiji je nastavio studij na akademiji *Santa Cecilia*, gdje je diplomirao orgulje, glasovir i kompoziciju. Svog profesora F. Germanija naslijedio je u bazilici sv. Petra u Rimu i tako ušao u niz velikih vatikanskih orguljaša, niz koji je započeo početkom 17. stoljeća s Frescobaldijem. Papa Pavao VI. odlikovao je Arndta ordenom sv. Grgura za visoku vrijednost izvođenja orguljske glazbe prigodom liturgijskih obreda u vatikanskoj bazilici. Arndt je postao pravi i počasni član više znanstvenih akademija. Dugo godina je nastupao kao koncertni majstor glasovira (kao solist i s poznatim *Solisti di Roma*) da bi sve to napustio i posve se posvetio orguljama.

Arndtovo se ime ne nalazi često na plakatima ili u novinama. Ako pak nađemo, radi se o nesvakidašnjem koncertu, izvanrednim prilikama, specijalnoj prilici i publici (on je sada najskuplje plaćeni živući orguljaš). Premda Italija ima mnogo vrsnih orguljaša, jedino je Arndt (uz Germanija) imao čast nastupiti na solističkom koncertu koji organizira i »u živo« prenosi talijanska televizija (takav se snimak kasnije proda broj-

nim svjetskim televizijama). Kada se je 1976. godine svečanim programom i koncertom zaključivala 450-ta obljetnica Palestrinina rođenja u rodnom mu mjestu

Mo. Erich Arndt

Palestrini (nedaleko Rima), program koncerta izvodio je zbor Sikstinske kapele, dirigirao je mo. Bartolucci i mo Arnd pratio na orguljama.

Sto nas je ponukalo da o maestru Arndtu pišemo na stranicama časopisa »Sv. Cecilija«?

Početkom ljeta prošle godine (1977.) Arndt je održao koncert-recital na orguljama u velikoj isusovačkoj crkvi sv. Ignacija u New Yorku (Amerika). Za taj je koncert vladalo veliko zanimanje. Kritika je bila

najpozitivnija. Neki su listovi (New York Times i The Jersey Journal) pisali da je to najuspjeliji koncert u posljednjih deset godina. Osvrti i kritike osobito su isticala Arndtovu registraciju, fraziranje i smisao za sveukupnost djela.

Program se sastojao od skladbi Frescobaldija, Bacha, Bossija i Reubkea. Frescobaldi sav intiman u svojoj *Toccata per l'Elevazione* izveden je »s dubokom vjerom u tajne koje se na oltaru zbivaju«, a *Toccata I* »vratila je publiku u autentičnu klimu u kojoj je nastala«. »Izabравši *Toccatu i fugu u F-duru, Preludij i fugu u D-duru* te koralna predigra »*O, Mensch, bewein, dein Sünde gross*«, J. S. Bacha, kao da je htio reći: »Neke od ovih skladbi često čujete, ali ovako ih sigurno niste čuli«. Poslije stanke slijedila su dva skladatelja: E. Bossi (1861—1925) i Julius Reubke (1834—1858).

Bossijev *Pièce heroique pour Grand Orgue* ovim koncertom doživio je svoje premijeru na američkom kontinentu. »Osjetilo se da je malo orguljaša ravnih Arndtu«.

Julius Reubke živio je tek 24 godine. Ostavio je brojem vrlo mali skladateljski opus. Na prste bi se ruke moglo izbrojiti one koji su se usudili izvoditi njegovu *Sonatu u c-molu* (na ops. 94), premda je prošlo više od stotinu godina od njegove smrti. Taj je mladić salio u tu sonatu sve bure svoje mladosti, sve nemire svog vremena, salio je tugu i nadanja, bunt i razočaranja. Ostao je vjeran formi klasične sonate, a melodikom i harmonijom anticipirao je kasnija desetljeća. U toj šumi notâ i tempâ i ritmovâ ima logike i antilogike. »I kad je doslušate, leluja se u vama ne jezero nego ocean koji pod uzburkanom sudbinom krije mnoge sudbine i bogatstva«.

Radi Bossija, Reubkea i sličnih skladatelja provodi Arndt, kako sam kaže »pasji život«: dnevno vježba barem 6 sati, dok studira jedno djelo, studira i autora i vrijeme u kojem je živio; vježba je za njega obred i meditacija.

Arndtovu su koncertu mogli prisustvovati samo oni koji su si mogli priuštiti vrlo skupu ulaznicu, odnosno diplomatski kor. Koncert je održao na velikim orguljama u crkvi sv. Ignacija koje imaju 3 manuala i 128 registara (izradila ih je talijanska tvrtka *Fratelli Ruffatti*). Svirao je pred glavnim oltarom, na očigled svijlu, pa su se slušatelji mogli diviti glazbenoj umjetnosti skladateljâ i virtuoznosti izvodioaca. Publika je ostala zadivljena, a Arndt se je vratio u Italiju noseći hrpu novinskih osvrtâ na koncert. Porastao je pred drugima, a i pred samim sobom.